

LIITE 1: Vaikutusten ennakkoarviointi - palvelukohtaiset arvioinnit

Sosiaali- ja terveystalvelujen palveluverkkotyö, vaihe 2

Vaikutuksia on arvioitu useasta eri näkökulmasta

Arvioinnin kohteena palvelut, joihin esitetään muutoksia palveluverkkoesityksessä

- Sote-asemapalvelut
- Alueellinen osastotoiminta
- Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen
- Ikääntyneiden päivätoiminta
- Neuvolapalvelut
- Suunterveydenhuolto

Arvioidaan esitystä seuraavista näkökulmista:

1. Ihmiset
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat
3. Talousvaikutukset
4. Henkilöstövaikutukset
5. Ympäristövaikutukset
6. Seutuvaikutukset –maaseutualueet
7. Seutuvaikutukset - kaupunkiseudut

Arviointikehikko

Palveluverkkomääritelmän mukaisia palveluverkkoja arvioidaan seitsemästä eri näkökulmasta, näkökulma kerrallaan. Arvioinneissa on painotettu tekijöitä, jotka ovat välttämättömiä palvelun tuottamiseksi, kuten henkilöresurssien turvaaminen ja taloudelliset resurssit.

	NYKYTILANNE	ESITYS
1. Ihmiset (saavutettavuus, saatavuus, laatu, toimintavarmuus, kokemus hyvinvoinnista) 	✓ myönteiset huomiot X kielteiset huomiot • neutraalit huomiot	Kokonaisarvio: ✓ myönteiset huomiot X kielteiset huomiot • neutraalit huomiot
2. Elinvoiva hyvinvointialue/kunnat 		
3. Talousvaikutukset 		
4. Henkilöstö 		
5. Ympäristö 		
6. Seutuvaikutukset - maaseutu 		
7. Seutuvaikutukset – kaupunkiseudut 		

1. Sote-asemapalvelut

Soteasemapalvelut - vaikutukset ihmisiin

1. Vaikutukset ihmisiin

NYKYTILANNE

Saavutettavuus:

- Palveluita tuotetaan 29 toimipisteessä: kolmessa sotekeskuksessa, 22 soteasemalla ja kuudessa sote-palvelupisteessä. Soteasemien saavutettavuus on hyvä

Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu:

- ✓ Suurissa toimipisteissä saatavuus, toimintavarmuus ja laatu hyvää.
- x **Pienissä toimipisteissä toimintavarmuus on heikompaa** esimerkiksi henkilöstön sairastapausten yhteydessä. Tällaisissa toimipisteissä ei ole mahdollista toteuttaa palvelua moniammatillisesti, mikä lisäisi palvelun vaikuttavuutta. Tämä voi johtaa myös toistuviin tutkimuksiin sekä hoidon päällekkäisyyksiin.
- x Pienemmillä sote-aseilla **palveluvalikoima on suppea** ja hoitoa/tutkimuksia on haettava useasta toimipisteestä. Palvelua saatavilla vain tiettyinä päivinä tai aikoina viikossa/kuukaudessa. Pohjoisella alueella on suhteessa eniten toiminnan tilapäisiä muutoksia.
- x **Henkilöstövaihtuvuus** suurta ostopalvelun muuttuvien työntekijöiden osalta pienillä soteasemilla -> vaikeuttaa pitkäaikaisen hoitosuhteen muodostumiseen
- x Toimipisteiden osalta kuntoluokat vaihtelevat ja joukossa on useita tekniseltä kunnoltaan **vanhentuneita tai heikkoja tiloja**. Osa toimitiloista on vajaakäytössä.

ESITYS

Saavutettavuus:

- Palveluita tuotetaan jatkossa 24 toimipisteessä: kolmessa sotekeskuksessa, 13 soteasemalla ja kahdeksassa yhteiskäyttöisessä palvelupisteessä (v. 2027), joita täydentävät liikkuvat palvelut. Palvelupisteen palveluvalikoima rakentuu asiakaslähtöisesti ja sitä voidaan muokata alueen tilanteen ja kysynnän mukaan. Asiointia tarjotaan erityisesti niille asiakkaille, joille on vaikeaa hakeutua lähimmälle soteasemalle. Niistä hyötyvät etenkin iäkkäät, liikuntarajoitteiset ja autottomat asiakkaat. Liikkuvat ratkaisut, kuten liikkuva hoitajan vastaanotto ja laboratorionäytteenotto, tuovat palvelut lähemmäs arkea.
- Etäisyys lähimmälle soteasemalle lisääntyä osalla. Muutokset etäisyyksiin on kunkin yksikön osalta eritelty seuraavilla diolla.
- x Toimipisteiden muutokset kasvattavat osalla ihmisistä asiointimatkaa. Asiointimatkan pidentyessä on tunnistettu riski, että osalla asiakkaista asiointi vaikeutuu ja yksittäisen asiakkaiden palveluiden käyttö voi vähentyä. Liikkuvat ja digitaaliset palvelut korvaavat joitain palveluja ja laajentavat palvelukanavia ja –valikoimaa suurella osaa alueen väestöstä.
- ✓ Sähköiset palvelut parantavat saavutettavuutta ja saatavuutta.

Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu:

- ✓ Laajempi palvelukanavien valikoima tukee yhdenvertaisuutta ja lisää asiakkaiden valinnanmahdollisuuksia.
- ✓ Suuremmat yksiköt mahdollistavat kattavamman palveluvalikoiman, paremman teknologian hyödyntämisen ja moniammatillisen työskentelyn, mikä parantaa laatua, tehokkuutta ja potilasturvallisuutta.
- ✓ Digitaaliset palvelut ovat hyvin saatavilla, ja esteettömyys huomioidaan niiden kehittämisessä.
- ✓ Liikkuvat ja sähköiset palvelut lisäävät joustavuutta: esimerkiksi ammattilaisten erilaisia kokoonpanoja voidaan hyödyntää tehokkaammin.
- x Haasteena on, että sulkeutuvien toimipisteiden asiakaskäynnit ohjautuvat suurempiin yksiköihin, mikä voi aiheuttaa ruuhkautumista. Esimerkiksi Huhtasuolta arvioidaan siirtyvän tuhansia käyntejä Kyllön ja Palokan soteasemille.

Kokemus hyvinvoinnista:

- x Muutoksen alkuvaiheessa turvallisuuden tunne voi heikentyä, ja pidemmät etäisyydet voivat vähentää osan asiakkaiden halukkuutta hakeutua palveluiden piiriin. Tätä voidaan kompensoida palvelupisteillä, joissa asiointia tarjotaan erityisesti niille asiakkaille, joille on vaikeaa hakeutua lähimmälle soteasemalle.
- Lisäksi sähköiset palvelut laajentavat palvelutarjontaa. Niiden käyttö edellyttää uudentyyppisten toimintatapojen omaksumista niin asiakkailta kuin ammattilaisiltakin. Asiakkaiden suhtautuminen digitaalisiin ja liikkuviin ratkaisuihin on vaihtelevaa, ja monet tarvitsevat tukea digitaalisten palveluiden käytössä. Tulee huomioida, että kaikki eivät pysty käyttämään digitaalisia palveluita.

Vaikutukset toimipisteittäin

Toimipiste	Aukioloaika	Väestömäärä	Henkilöstön määrä	Käyntimäärät - Tammi-Joulukuu 2024	Sairastavuus	Laboratorionäytteenotto	Palveluidensaavutettavuus; etäisyys lähimpään sote-toimipisteeseen	Vaikutukset muihin palveluihin	Perustelut muutokselle	Myönteiset vaikutukset	Kielteiset vaikutukset
Luhangan sote-palvelupiste	joka toinen keskiviikko klo 8:30-11:30 yksi hoitaja	alle 15 v. 66 15-64 v. 318 yli 64 v. 303 yhteensä 687	0,025htv	Lääkärillä: 0, Hoitajalla: 90,4 63		joka toinen keskiviikko klo 9-10:30.	Luhanka-Joutsa 35km	Ei muita palveluja	Aukiolo kerran kahdessa viikossa, yhden hoitajan piste, jossa vähäiset käyntimäärät. Asiakkaat asioineet pääosin Joutsassa nykyisin.	Palvelutaso paranee Joutsan sotekeskuksessa nykyaikaisissa tiloissa, digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys palveluun muuttuu; Luhanka-Joutsa 35km
Kannonkosken sote-palvelupiste	tiistaisin klo 8-14:00 kaksi hoitajaa	alle 15 v. 140 15-64 v. 567 yli 64 v. 449 yhteensä 1156	0,25htv	Lääkärillä: 0, Hoitajalla: 131,9 755		tiistaisin klo 7:15 – 10:00, alustapalveluna	Kannonkoski-Saarijärvi 34km	Neuvola ja suun th	Hoitajan vastaanoton aukiolo kerran viikossa, asiakkaat ovat asioineet lääkärin vastaanotolla Saarijärvellä. Palvelutarpeeseen voidaan vastata uudella liikkuvalla konseptilla.	Palvelutaso paranee Saarijärven sote-asetalla; liikkuvat palvelut tuovat lähipalvelua, digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys palveluun muuttuu. Kannonkoski-Saarijärvi 34km
Kivijärven sote-palvelupiste	to klo 8-14:00, kaksi hoitajaa	alle 15 v. 145 15-64 v. 469 yli 64 v. 390 yhteensä 1004	0,25htv	Lääkärillä 0, Hoitajalla 719	143,3	to klo 7.15-10:00 alustapalveluna	Kivijärvi-Saarijärvi 58km	neuvola	Aukiolo kerran viikossa, asiakkaat ovat asioineet lääkärin vastaanotolla Saarijärvellä. Palvelutarpeeseen voidaan vastata uudella liikkuvalla konseptilla.	Liikkuvat palvelut säilyttävät osan lähipalveluista; Saarijärven laajempi palvelutaso, digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys palveluun muuttuu. Kivijärvi-Saarijärvi 58km
Kyyjärven sote-palvelupiste	keskiviikkoin klo 8-14:00 kaksi hoitajaa	alle 15 v. 188 15-64 v. 504 yli 64 v. 444 yhteensä 1136	0,25htv	Lääkärillä 0, Hoitajalla 843	130,6	ke klo 7:15-10:00	Kyyjärvi-Karstula 28km	neuvola	Aukiolo kerran viikossa. Asiakkaat ovat asioineet lääkärin vastaanotolla Karstulassa. Palvelutarpeeseen voidaan vastata uudella liikkuvalla konseptilla.	Liikkuvat palvelut helpottavat saavutettavuutta, digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys palveluun muuttuu. Kyyjärvi-Karstula 28km
Konneveden sote-asema	ma-pe klo 8-16:00, yksi lääkäri, 3 hoitajaa	alle 15 v. 338 15-64 v. 1240 yli 64 v. 906 yhteensä 2484	3 htv hoitaja, 1htv lääkäri	Lääkäri 2150, hoitaja 3317	120	to klo 7:15-13:30	Konnevesi-Laukaa 38km ja Konnevesi-Äänekoski 38km	Suunterveydenhuolto eri rakennus, Neuvola, palveluasumisen yksikkö, terapiapalvelut, mt- ja päihdepalvelut	Yhden lääkärin piste, joten sijaista tarvittaessa haastava saada. Asiakkaat ovat asioineet nykyisin myös Laukaassa ja Äänekoskella.	Palvelut Laukaan soteasemalla ja Äänekosken sotekeskuksessa saatavilla kattavammin ja toimintavarmuus paranee. digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys palveluun muuttuu. Konnevesi-Laukaa 38km ja Konnevesi-Äänekoski 38km
Kuoreveden sote-asema	ma-pe klo 8-15:30, 3 hoitajaa	alle 15 v. 129 15-64 v. 627 yli 64 v. 579 yhteensä 1841 (+Läntipohja 759)	3htv hoitaja	Lääkäri 1506, Hoitaja 117298,8 (v. 2024 1 hoitaja)		ma, ke ja pe 7:30-11:00 alustapalvelu Hyvaks	Kuorevesi-Jämsä 24km	Suun th, terapiapalvelut	Lääkärirekrytointi haasteellinen. Yhden lääkärin piste, haavoittuvuus. Asiakkaat ovat asioineet myös Jämsässä, jossa kiirevastaanottopalvelut.	Jämsän sotekeskus tarjoaa laajat palvelut 24 km päässä, liikkuvat palvelut helpottavat saavutettavuutta, digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys palveluun muuttuu. Kuorevesi-Jämsä 24km

Vaikutukset toimipisteittäin

Toimipiste	Aukiolo aika	Väestömäärä	Henkilöstön määrä	Käyntimäärät - Tammi-Joulukuu 2024	Sairastavuus	Laboratorionäytteenotto	Palveluidensaavutettavuus; etäisyys lähimpään sote-toimipisteeseen	Vaikutukset muihin palveluihin	Perustelut muutokselle	Myönteiset vaikutukset	Kielteiset vaikutukset
Huhtasuon soteasema	Ma-pe klo 8-16	Alle 6v 580, 6-64v 7314, yli 64v 2178	Ei tietoa	Lääkäri: 5380 Hoitaja:7654	95,1	Fimlab x1 viikko	Huhtasu-Palokka 4,7km, Huhtasu-Kyllö 8km	Suunterveydenhuolto, neuvola ja terapiapalvelut	Epäkäytännölliset tilat; työturvallisuushaasteita. Rakennus käyttöikänsä päässä.	Palvelut saatavilla Kyllön ja Palokan asemilta (7 km ja 4,7 km), digiasioinnin laajentuminen	Noin 13 000 käyntiä siirtyy muille asemille; lisää kuormitusta
Tikkakosken soteasema	Ma-pe klo 8-16	Alle 6v 360, 6-64v 3789, yli 64v 995	Ei tietoa	Lääkäri: 2991 Hoitaja 4277	95,1	Fimlabx1 viikko	Tikkakoski-Palokka, Tikkakoski-Uurainen		Epäkäytännölliset tilat; työturvallisuushaasteita. Rakennus käyttöikänsä päässä.	Palvelut siirtyvät suurempiin yksiköihin, joissa laajempi tarjonta, digiasioinnin laajentuminen	Matka lähiasemille muuttuu. Tikkakoski-Palokka, Tikkakoski-Uurainen
Korpilahden soteasema	Ma-pe klo 8-16	Alle 6v 236, 6-64v 3116, yli64v 1296	Ei tietoa	Lääkäri 2635 Hoitaja:3881	95,1	Fimlabx1viikko	Korpilahti-Muurame 15km, Korpilahti-Jämsä 30 km	Suunterveydenhuolto, neuvola ja mielenterveyspalvelut	Pienehkö yksikkö ja palvelut varmistetaan isommassa yksikössä, jonne etäisyydet lyhyet (Muurame, Jämsä)	Jämsän sotekeskus tarjoaa laajat palvelut , Muuramen palvelut ,digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys muuttuu. Korpilahti-Muurame 15km, Korpilahti-Jämsä 30 km
Multian sote-palvelupiste	Ainoastaan ajanvarauksella	Alle 15v 161, 6-64v 654 yli 65v 578	Tulee Keuruulta	Lääkäri:329 Hoitaja: 826	132	Ei ole	Multia-Keuruu 18km	Mielenterveyspalvelut, suunth	Palvelutarpeeseen voidaan vastata muissa toimipisteissä. Asiakkaat ovat asioineet pääosin Keuruulla.	Laajemmat palvelut Keuruulla. digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys muuttuu. Multia-Keuruu 18km
Pihtiputaan sote-asema palvelupisteeksi	ma-pe klo 8-16:00, 4 lääkäriä	alle 15 v. 538 15-64 v. 1866 yli 64 v. 1289 yhteensä 3693	7htv hoitajia 4htv lääkäreitä	Lääkäriillä: 3827, hoitaja: 7172	130	ma-pe klo 7-15.00	Pihtipudas-Viitasaari 39km	Suunterveydenhuolto, neuvola, terapiapalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut	Henkilöstön saatavuus varmistetaan yhdessä soteaseman kanssa. Lääkäreirekrytointi on haasteellinen ja vuokratyövoimaa jouduttu käyttämään.	Vastaanottopalveluita palvelupisteessä edelleen, laajemmat palvelut Viitasaarella. digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys muuttuu. Pihtipudas-Viitasaari 39km
Kinnulan sote-asema palvelupisteeksi	Ma-pe 8-16	Alle 15v 257 15-64v 693 yli 64v 542	2htv hoitaja, 1htv lääkäri	Lääkäri: 1114 Hoitaja: 2852	116	Ma-Pe 8-16	Kinnula-Viitasaari 63km	Suunterveydenhuolto,	Muuttuu palvelupisteeksi 2027.	Viitasaaren soteasema tarjoaa laajemmat palvelut; liikkuvat palvelut säilyvät, digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys muuttuu. Kinnula-Viitasaari 63km
Toivakka	Ma-pe 8-16	Alle 15 v 407, 15-64 v. 1147, yli 64 v. 683, yht 2237	1 hoitaja 1 lääkäri		96,8	1 x/vko	Sampoharju 28 km	Suunterveydenhuolto, terapiapalvelut, neuvola	Muuttuu palvelupisteeksi 2027.	Sampoharjun nykyaikaiset palvelut 28 km päässä; liikkuvat palvelut käytössä, digiasioinnin laajentuminen	Etäisyys muuttuu. Toivakka-Sampoharju 28 km

Sote-asemapalvelut - vaikutukset elinvoimaan

2. Vaikutukset hyvinvointialueen /kuntien elinvoimaan

	NYKYTILANNE	ESITYS
	• Nykytilanteen jatkuessa ei tunnistettavissa merkittäviä muutoksia alueiden elinvoimaan. • Mahdolliset sote-kiinteistöjen remontointitarpeet voivat lisätä rakennusalan ja kuntotutkimuksia tekevien yritysten palvelujen kysyntään.	- x Kiinteistöjen ylläpito ja sopimukset muuttuvat sopimuskumppaneilla, joillain kunnilla vuokratulot pienenevät. - x On mahdollista, että osa henkilöstöstä siirtyy työpaikkojen perässä asumaan lähemmäs uutta työtä, jolloin alueen väestöä ja verotuloja siirtyy toiselle alueelle. - x Mahdollinen vaikutus kumppanipalveluihin, esim. apteekit • Liikennemahdollisuuksien kehittäminen kuntien kanssa, jotta mahdollistetaan myös autottomien liikkuminen ✓ Sähköisten palvelujen kysynnän arvioidaan kasvavan, mahdollisuus uusille palveluinnovaatioille. • Alueiden elinvoimaisuus ei ole suoraan yhteydessä fyysisiin toimipisteisiin vaan palvelutarjontaan laajemmin.

Sote-asemapalvelut - talousvaikutukset

3. Talousvaikutukset

NYKYTILANNE	ESITYS																								
- Pienissä toimipaikoissa henkilötuottavuus sekä tilojen ja laitteiden käyttöasteet jäävät vähäisiksi. Tällöin saatava terveyshyöty muodostuu kustannuksiltaan suureksi ja palvelu kohdistuu pieneen väestömäärään. - Investointitarpeet: Hajanainen palveluverkko tarkoittaa useita kunnossapidettäviä ja rakennettavia tiloja. Rakennus- ja remontointikustannukset ovat suuret. - Tehottomuus: Pienissä toimipisteissä kiinteät kustannukset ovat suuremmat työntekijää/asiakaskäyntiä kohden. - Lääkäreiden ja hammaslääkäreiden saaminen haja-asutusalueen palvelupisteisiin on vaatinut jo nyt merkittävää ostopalvelujen käyttöä. Vuokrahenkilöstöstä on päätetty luopua asteittain, joten tilanne tulee hankaloitumaan entisestään. - Moniammatillisen yhteistyön puute: hajanaisessa palveluverkossa sote-ammattilaisten yhteistyö vaikeampaa, se voi johtaa toistuviin tutkimuksiin, asian siirtelyyn toiselle taholle, hoidon päällekkäisyyksiin ja muihin tehottomuuksiin, jotka lisäävät suoraan ja välillisesti kustannuksia.	Vuositason kustannusvaikutus:<table><tr><th></th><th>Kustannusvaikutus yht.</th><th>Tilakustannukset</th><th>Tukipalvelut</th><th>Henkilöstö</th><th>Muut</th></tr><tr><td>Sote-asemat: avosairaanhoidon vastaanottotoiminta</td><td>5 964 836</td><td>2 443 500</td><td>168 336</td><td>1 343 000</td><td>2 010 000</td></tr><tr><td>Soteasemat: Kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut soteasemilla, kiirevastaanotto</td><td>798 000</td><td>52 000</td><td></td><td>346 000</td><td>400 000</td></tr><tr><td>Laboratoriopalveluverkko</td><td>1 090 000</td><td></td><td></td><td>200 000</td><td>890 000</td></tr></table> Henkilöstö: - Henkilöstön määrä vähenee - Ostopalvelusopimukset päättyvät Liikkuviin palveluiden investointi: Ei erillistä investointia suunnitteilla. Palveluita tuotetaan olemassa olevissa yhteiskäyttöisissä tiloissa. Tehokkuuden parantamisesta johtuvat kustannushyödyt: ✓ Palveluverkkosuunnitelmasta voidaan tunnistaa useita tuottavuutta ja kustannusten hallintaa myönteisesti kehittäviä tekijöitä: - henkilö-, tila-, laiteresurssien tehokkaampi käyttö - henkilöstövuokrauksen ja ostopalvelun väheneminen - tukipalvelujen käytön väheneminen (puhtaanapito, logistiikka) - Laboratorionäytteenottokustannusten väheneminen ✓ Kustannushyötyjä muodostuu mm. palveluiden kysynnän tasaisemmasta jakaantumisesta, resurssien paremmasta allokoimisesta, suurempien volyymien tuomasta kustannushyödystä, vuokratyövoiman käytön vähentämisestä sekä esihenkilötyön kehittämisestä. ✓ Henkilöstöresursseja voidaan kohdentaa tehokkaammin ja tehdä toimivaa työnjakoa eri ammattiryhmien kesken. Myös laitteiden ja kaluston huolto-, käyttö- ja uusintakustannukset olisivat alhaisemmat kokonaisuutena. ✓ Tukipalveluiden kustannukset alhaisemmat ✓ Sijaistamiskustannukset ja rekrytointikustannukset ovat pienemmät tiiviimmässä palveluverkossa ✓ Palveluverkon tiivistyessä vuokriin ja siivouskustannuksiin käytetään vähemmän rahaa.		Kustannusvaikutus yht.	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut	Sote-asemat: avosairaanhoidon vastaanottotoiminta	5 964 836	2 443 500	168 336	1 343 000	2 010 000	Soteasemat: Kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut soteasemilla, kiirevastaanotto	798 000	52 000		346 000	400 000	Laboratoriopalveluverkko	1 090 000			200 000	890 000
	Kustannusvaikutus yht.	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut																				
Sote-asemat: avosairaanhoidon vastaanottotoiminta	5 964 836	2 443 500	168 336	1 343 000	2 010 000																				
Soteasemat: Kuntoutuspalvelut, mielenterveys- ja päihdepalvelut soteasemilla, kiirevastaanotto	798 000	52 000		346 000	400 000																				
Laboratoriopalveluverkko	1 090 000			200 000	890 000																				

Sote-asemapalvelut - vaikutukset henkilöstöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
4. Henkilöstövaikutukset 	✓ Ammattitaitoinen henkilöstö, sote-asemilla moniammatillista osaamista - x <i>Niukat resurssit pienissä työyksiköissä:</i> Pieniä työyksiköitä/ palvelupisteitä niukoilla resursseilla; yksintekeminen, työkuormaa ja vastuuta palveluista yksittäisille henkilöille, työn ja vapaa-ajan yhteensovittaminen vaikeampaa, kielteinen vaikutus työhyvinvointiin - x <i>Haavoittuvuus,</i> poissaolojen vaikutus on suuri pienillä soteasemilla: jo yhden lääkärin poissaolo vaikuttaa merkittävästi yksikön toimintaan ja hidastaa moniammatillista työtä lääkäriyön osalta. Yksin työskentely on kuormittavaa ja hoidon jatkuvuus voi vaarantua herkemmin, joka vaikeuttaa entisestään rekrytointia. - x <i>Osaamisen näkökulmasta</i> on riski, että nykytilanne heikentyy - haasteita saada riittävästi osaajia, uudelleen järjestämistarpeita tulee enemmän, toiminnan supistamista. - x <i>Rekrytointi:</i> Pieniin toimipisteisiin on vaikea rekrytoida. Tämä aiheuttaa jo nyt mm. aukioloaikojen rajoittamista ja lisää ostolääkäreiden käytön tarvetta, jolloin hoidon jatkuvuus heikkenee ja kustannukset nousevat. Vuokrahenkilöstöstä on päätetty luopua asteittain. Rekrytointilisät (ja muut porkkanat) kaikissa ammattiryhmissä tulevat kasvamaan erityisesti maaseutukunnissa ja pienissä yksiköissä - x Jos rekrytoinneissa ei onnistuta, niin töissä olevien kasvava paine yksiköissä voi vaikuttaa mitä todennäköisimmin pitovoimaan negatiivisesti. - x <i>Johtaminen:</i> Pirstaleinen sote-verkosto on hankalasti johdettava osaamisen kehittämisen, laadun varmistamisen, toiminnan yhtenäistämisen ja rekrytoinnin suhteen. - x Erikoistuvat lääkärit tarvitsevat tutorointia, jota ei pystytä järjestämään kahden lääkärin pisteissä.	• Palveluverkkosuunnitelmalla on vaikutuksia henkilöstöön, johtamiseen sekä esihenkilötyön organisointiin. • Osa työpaikoista siirtyy alueella isompiin yksiköihin, osalla työnkuva voi muuttua ja työtehtäviä vähenee - x Työmatkat osalla henkilöstöä pidentyvät maltillisesti ✓ Suuremmat sote-asemat työpaikkoina ovat yleisesti houkuttelevampia (mm. monipuolinen osaaminen ja erikoistuminen, urakehitysmahdollisuudet). Toisaalta, osa henkilöstöstä voi kokea, että työssäkäyntialueen laajeneminen ei ole hyvä asia eikä lisää työn mielekkyyttä. ✓ Työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen arvioidaan paranevan, kun tilat ovat tarpeen mukaiset, henkilöstöä on riittävästi ja asukkaille pystytään tarjoamaan heidän palvelutarpeensa mukaiset palvelut. ✓ Etätyömahdollisuudet lisääntyvät digitaalisten palvelukanavien laajentumisen myötä ✓ Suuremmat yksiköt helpottavat rekrytointia; henkilökunnan riittävyys paranee; osaamisen turvaaminen; henkilökunnan työn kuvassa muutos, joillakin voi halukkuuteen perustuen vaihtua liikkuvaksi työpisteeksi ✓ Paremmat tutorointimahdollisuudet erikoistuville lääkäreille ✓ Työturvallisuus paranee • Uudet työnteon mallit vaativat henkilöstöltä uusien toimintatapojen omaksumista ja oppimista. Osa kokee nämä mahdollisuuksina, mutta ne saattavat myös lisätä kuormitusta etenkin lyhyellä aikavälillä.

Sote-asemapalvelut - vaikutukset ympäristöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
5. Ympäristövaikutukset 	- x Sosiaali- ja terveyshuollon käyttämät kiinteistöt aiheuttavat ympäristövaikutuksia koko elinkaarensa ajan (rakentaminen, käyttö, ylläpito). Tilat ovat useimmiten pitkään samassa käytössä ja tiloihin tehdään kunnossapitoon ja toimintojen muutoksiin liittyviä korjauksia. Tiloilla on erityisvaatimuksia, jotka vaikuttavat mm. materiaalivalintoihin sekä kiinteistön käytön aikaisiin ilmastopäästöihin (lämmitys, jäähdytys, ilmanvaihto, vesihuolto, jätehuolto). Kiinteistöstrategian näkökulmasta on merkittävää, että tiloilla olisi korkea käyttöaste ja ne olisivat energiatehokkaita sekä toiminnan näkökulmasta joustavia. - x <i>Rakennukset</i>: Vanhojen, epätarkoituksenmukaisesti suurten kiinteistöjen ylläpito ei ole yhtä energiatehokasta kuin tarkoitukseltaan pienemmät ja paremmin toimintaan sovitettut kiinteistöt tai yhteiskäyttötilat. - x Vanhojen uusittavien rakennusten kunnostaminen aiheuttaa rakentamisesta johtuvia päästöjä. Toimintaan nähden epätarkoituksenmukaisten rakennusten peruskorjaaminen tai kunnostaminen lisää negatiivisia ympäristövaikutuksia (esim. tilojen vajaakäyttö)	• Palvelujen siirtyminen isompiin sotekeskuksiin sekä liikkuvat palvelut lisäävät jonkin verran asiakkaiden ja työntekijöiden matkustamista alueen sisällä (henkilöautoliikenne). Autokannan sähköistyminen kuitenkin pienentää päästölisäysvaikutuksia pidemmällä aikavälillä. • Monissa kunnissa julkinen liikenne on vähäistä tai sitä ei ole, joten liikkuminen palveluihin tapahtuu pääasiassa yksityisautoilla. Alkuaikoina vanhalla autokannalla liikkuminen voi olla päästöjä vähäisesti lisäävä. Toisaalta digipalvelut vähentävät liikkumisen tarvetta. • Jos liikkumiseen käytetyt ajoneuvot hyödyntävät uusiutuvaa energiaa päästöt voivat nykytilanteeseen verraten vähentyä pidemmällä aikavälillä. • Myös asiointiliikenteen kehittäminen voisi osittain kompensoida liikennemäärien kasvua. • <i>Etäpalvelut</i> vähentävät osaltaan liikkumisen tarvetta sekä henkilöstön että asukkaiden osalta. • <i>Liikkuvat palvelut</i>: Jos ammattilainen liikkuu lähelle asiakasta, asiakkaiden liikkuminen vähentyy. Jos käytetään uusiutuvaa energiaa liikkumiseen, syntyy nykyisestä vähemmän liikenteen päästöjä. ✓ <i>Rakennukset</i>: vanhojen rakennusten käytöstä poisto vähentää ympäristökuormitusta ✓ <i>Tehokkuus</i>: Palvelut tuotetaan palvelutarvetta vastaavasti ja resurssiisaasti, esim. tilojen hukkakäyttö vähenee.

Sote-asemapalvelut - seutuvaikutukset

	NYKYTILANNE	ESITYS
6. Vaikutukset maaseutuun 	- x <i>Saatavuus:</i> Jos alueella on vähän lääkäreitä, sote-asemien hoitoon pääsyn ajat voivat olla pitkiä. Vuokratyövoimasta on päätetty luopua asteittain, joka entisestään hankaloittaa henkilöstön saatavuutta. Aukioloajoista joudutaan jo nyt tinkimään. Laadun kehittäminen satunnaisten kävijöiden varaan on vaikeampaa. - x <i>Haavoittuvien sote-asemien vaikutukset:</i> Työikäisten määrä vähenee ja ikääntyneiden osuus lisääntyy maaseudulla. Haavoittuvien sote-asemien vaikutukset kohdistuvat erityisesti ikääntyneisiin. - x Taksialan sääntelyn vapauduttua taksien saatavuus on heikentynyt kaupunkien ulkopuolella ja hiljaisina vuorokauden aikoina taksin saamisessa on koettu vaikeuksia. Harvaan asutun maaseudun asukkaat ovat joutuneet kaupunkiseutujen asukkaita heikompaan asemaan liikennepalvelujen saatavuuden osalta. Mikäli takseja ja muita kuljetuksia ei ole saatavilla, tarve ambulanssikyydeille kasvaa. - v <i>Kokemus arjen turvallisuudesta:</i> Arjen turvallisuuden kokema voi perustua osittain fyysisen yksikön läsnäoloon	• <i>Matka-ajat ja kustannukset:</i> Asiointimatkat lähimmälle soteasemalle kasvavat osassa maaseutua - x On mahdollista, että osa työntekijöistä muuttaa perheineen toiselle paikkakunnalle työpisteen siirryttyä - v Toisaalta etätöiden mahdollistaminen soveltuvin osin mahdollistaa työn tekemisen myös kauempana fyysisestä toimipisteestä - x Muutos palveluiden sijainnissa ja työtavoissa (liikkuvat palvelut) voi aiheuttaa alkuvaiheessa psyykkistä kuormitusta sekä asiakkaille että henkilökunnalle - v Liikkuvilla ja jalkautuvilla palveluilla kuitenkin turvataan palveluiden yhdenvertaista saavutettavuutta. Useilla harvaanasutuilla alueilla lähtökohtaisesti positiivinen suhtautuminen liikkuviin palveluihin. - v Palvelu tasavertaisempaa ja kaikki tarvittavat palvelut saatavilla samasta toimipisteestä moniammatillisesti. - x <i>Liikkuminen:</i> Julkinen liikenne on huono kaupunkialueiden ulkopuolella, ja asiointiliikenteessä vaihtelua kuntien kesken – järjestämisen tavat ja liikennöintivälit vaihtelevat. Liikkuminen tapahtuu pääasiassa yksityisautoilla. Taksien saatavuus on heikkoa kaupunkien ulkopuolella ja hiljaisina vuorokauden aikoina taksin saamisessa on koettu vaikeuksia. Harvaan asutun maaseudun asukkaat ovat kaupunkiseutujen asukkaita heikommassa asemassa liikennepalvelujen saatavuuden osalta. - x <i>Tietoverkot:</i> Maaseudulla muutamia katvealueita, jotka vaikuttavat digipalvelujen toimivuuteen. - x <i>Ikääntyneet:</i> Ikärakenne maaseudulla – vaikutukset kohdistuvat erityisesti ikääntyneisiin, joiden voi olla haastavaa liikkua sekä omaksua uusia toimintatapoja
7. Vaikutukset kaupunkiseutuihin 	• Nykytilanteen jatkuessa vaikutukset ovat vähäisemmät kaupunkiseutujen väestöön, kuin maaseutujen väestöön.	• Asiointimatkat pidentyvät Tikkakoskelta, Korpilahdella ja Huhtasuolta, tämä hankaloittaa asiointia. Etäisyyden lähimmille soteasemille arvioidaan silti olevan kohtuullinen, ja monelle luonnollisen asiointiliikenteen suunnassa.

2. Alueellinen osastotoiminta

Alueellinen osastotoiminta - vaikutukset ihmisiin

1. Vaikutukset ihmisiin

NYKYTILANNE	ESITYS
Saavutettavuus: • Alueellista osastotoimintaa 12 toimipisteessä 18 osastolla. • Potilaat sijoitetaan lähelle asuinpaikkaansa, jos se on heidän toiveensa, sekä hoidon tarpeen arvion ja vapaana olevien paikkojen perusteella mahdollista. • Jyväskylässä (ja Jämsässä) toimivat kotisairaalat tuottavat sairaalatasoista hoitoa kotiin ja palveluasumisyksiköihin. Kotisairaalasatelliitteja on ollut toiminnassa vuodeosastojen yhteydessä Saarijärvellä, Viitasaarella, Joutsassa ja Keuruulla, Äänekoskella ja Laukaassa ja suunnitelmissa on toiminnan laajentaminen. Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu • Nykytilanteen jatkuessa ei välitöntä vaikutusten muutosta potilaisiin. Ikäihmisten määrä kuitenkin kasvaa kunnissa, ja siten myös alueellisen osastotoiminnan palvelutarve kasvaa. - x Toimintavarmuus on heikko muissa toimipisteissä, paitsi Jyväskylässä, Muuramessa ja Äänekoskella. Jämsä on tällä hetkellä ulkoistettu. Henkilöstövajeen vuoksi sulussa on tällä hetkellä kaksi osastoa. - x Pienissä yksiköissä resurssien saatavuutta ei voida turvata ja siten vaikka palvelut olisivat saavutettavina yhteisössä lähellä, heikentynyt saatavuus voi viivästyttää hoidon saamista ja johtaa terveydentilan heikentymiseen. - x Lääkäriresurssia ja diagnostiikkaa ei ole saatavilla jokaisella osastolla viikonloppuisin ja arkipyhinä. Äkilliset poissaolot, loma-aikoina sijaisten saaminen hankalaa. - x Moniammatilliset tiimit eivät toteudu haavoittuvissa toimipisteissä. Monialaisen tuen tarpeilla asiakkailla, jotka tarvitsevat palveluiden yhteensovittamista, voi olla vaikeuksia saada tarvitsemiaan palveluja. Tämä voi johtaa myös toistuviin tutkimuksiin, asian siirtelyyn toiselle taholle, hoidon päällekkäisyyksiin ja muihin tehottomuuksiin. - x Nykytilanteessa potilaat eivät ole yhdenvertaisessa asemassa hoidon suhteen pienten yksiköiden haavoittuvuuden takia. Lisäksi kotona hoitaminen ei ole yhdenvertaista, koska kotisairaala toimii pääosin Jyväskylässä. Kokemus hyvinvoinnista: ✓ Kiinteä, lähellä sijaitseva ”sairaala” koetaan tärkeäksi ja se voi olla yhteydessä viihtyvyyteen, turvallisuuden ja elinolojen parempaan kokemukseen (siitä huolimatta ettei resursseja ole välttämättä saatavilla).	Saavutettavuus: • Henkilöstön saatavuuteen ja osastojen profilointiin pohjautuen palveluverkkoesityksessä alueellista osastotoimintaa järjestetään 14 osastolla. • Osastotoiminta loppuu Pihtiputaalla, Joutsassa, Keuruulla ja Karstulassa. Vastaavasti sairaansijoja lisätään Jyväskylässä, Äänekoskella, Jämsässä, Muuramessa, Saarijärvellä, Viitasaarella. Sairaansijojen määrää vähennetään kokonaisuudessa maltillisesti. Etäisyys osastolle kasvaa osalla potilaista. Hoitoon pääsy määräytyy kuitenkin jatkossakin ensisijaisesti hoidontarpeen, ei asuinpaikan mukaan. Osastolla ollaan yleensä lyhyitä jaksoja (ka. 8,7 vrk Keski-Suomessa). ✓ Toisaalta kotona hoitaminen mahdollistuu kotisairaalasatelliittien avulla, joka vähentää liikkumisen tarvetta. Kotisairaaloiminnan lisääminen parantaa yhdenvertaisuutta. Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: ✓ <i>Toimintavarmuus ja laatu</i> paranevat, kun osaavia työntekijöitä on saatavilla vakituisiin työsuhteisiin ja sijaisuuksiin. Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen mahdollistuu, kun isommissa yksiköissä henkilöstön koulutuksiin pääseminen mahdollistuu. Riittävä henkilöstömitoitus varmistaa myös potilas- ja työturvallisuutta. ✓ <i>Osastojen profilointi:</i> Erityisosaamisen keskittäminen mahdollistaa haastavampien potilaiden hoitamisen (esim. päihde- ja kuntoutuspotilaat). Profilointi lisää henkilöstön veto- ja pitovoimaa. ✓ <i>Diagnostiikan mahdollistuminen:</i> Isommissa yksiköissä tutkimukset ja lääkärin arvio järjestyvät mahdollisesti myös viikonloppuisin ja arkipyhinä, mikä parantaa potilaan hoidon laatua ja saatavuutta. ✓ Palvelu tasavertaista ja tarvittavia eri palveluita saatavilla samasta toimipisteestä moniammatillisesti. ✓ Suuremmilla yksiköillä paremmat mahdollisuudet hankkia uusinta teknologiaa ja tarjota laajempaa valikoimaa palveluita, jolloin hoito on tarkempaa ja potilaiden kokemus parempi. Kokemus hyvinvoinnista: - x Etäisyyden kasvaminen osastolle voi hankaloittaa omaisten vierailuja ✓ Kotisairaalapalvelu voi toisaalta lisätä hyvinvointia ja edistää toimintakykyä hoidon tapahtuessa kotona.

Alueellinen osastotoiminta - vaikutukset elinvoimaan

	NYKYTILANNE	ESITYS
2. Vaikutukset hyvinvointialueen /kuntien elinvoimaan 	Ei tunnistettavissa merkittäviä vaikutuksia elinvoimaan	- Kiinteistöjen ylläpito ja sopimukset muuttuvat sopimuskumppaneilla, kuntien vuokratulot pienenevät. - Joutsa, Pihtipudas ja Keuruu sijaitsevat Keski-Suomen hyvinvointialueen rajalla – on mahdollista, että osa työntekijöistä siirtyisi toisen hyvinvointialueen palvelukseen. - On myös mahdollista, että osa henkilöstöstä siirtyy työpaikkojen perässä asumaan lähemmäs uutta työtä, jolloin kuntien väestöpohja ja verotulot pienenee. - Vaikutukset elinvoimaan kokonaisuudessaan vähäisiä.

Alueellinen osastotoiminta - talousvaikutukset

3. Talousvaikutukset

NYKYTILANNE	ESITYS												
x Osastoille tarvitaan ravitsemuspalvelut kaikkina päivinä. Näiden tuottaminen pieniin yksiköihin on kallista sekä toiminnan että tilojen näkökulmasta. x Hajanainen palveluverkko tarkoittaa myös enemmän laitteita ja laitteiden kunnostuskuluja, myös leasing-sopimuksilla. x Hajautetussa palveluverkossa joudutaan tuottamaan samoja palveluita, joita voitaisiin tuottaa tiiviimmässä palveluverkossa pienemmällä henkilökuntamäärällä. Pienissä toimipisteissä kiinteät kustannukset ovat suuria työntekijää kohden. x Hajanaudessa palveluverkossa yhteistyö vaikeampaa, se voi johtaa toistuviin tutkimuksiin, asian siirtelyyn taholta toiselle, hoidon päällekkäisyyksiin ja muihin tehottomuuksiin. Tämä voi pidentää hoitajaksoja ja lisätä suoraan ja välillisesti kustannuksia.	Kustannusvaikutus vuositasona: <table><tr><th></th><th>Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasona)</th><th>Tilakustannukset</th><th>Tukipalvelut</th><th>Henkilöstö</th><th>Muut</th></tr><tr><td>Alueellinen osastotoiminta yhteensä</td><td>3 395 360</td><td>795 360</td><td>100 000</td><td>2 500 000</td><td>0</td></tr></table> Henkilöstö: Vakituisten henkilöstön määrä vähenee sairaansijojen maltillisen vähentämisen myötä Tehokkuuden parantamista johtavat kustannushyödyt: ✓ Kustannussäästöjä muodostuu, kun alle 25 sairaansijan osastoja suljetaan ✓ Suuremmat yksiköt ovat tehokkaampia ja kustannukset laskevat , koska henkilöstöresursseja voidaan kohdentaa tehokkaammin ja tehdä toimivaa työnjakoa eri ammattiryhmien kesken. Sijaistamiskustannukset ja rekrytointikustannukset ovat pienemmät tiiviimmässä palveluverkossa. ✓ Myös laitteiden ja kaluston huolto-, käyttö- ja uusintakustannukset ovat alhaisemmat kokonaisuutena. ✓ Ravitsemuspalveluista poistuu pieniä yksiköitä, jolloin kustannukset pienentyvät. Myös siivouskustannuksiin käytetään vähemmän rahaa. • Kotisairaalasatelliitin osalta toiminnan laajentamiseen liittyy henkilökunnan palkkaus- ja koulutustarpeita, sekä mahdollisia kalustoinvestointitarpeita (mm. leasingauto).		Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasona)	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut	Alueellinen osastotoiminta yhteensä	3 395 360	795 360	100 000	2 500 000	0
	Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasona)	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut								
Alueellinen osastotoiminta yhteensä	3 395 360	795 360	100 000	2 500 000	0								

Alueellinen osastotoiminta - vaikutukset henkilöstöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
4. Henkilöstövaikutukset 	- x <i>Laaja osaamisvaade</i>: Perustason akuuttia osastotoimintaa tuotetaan pääosin siten, että osastoilla hoidetaan potilaita hyvin erilaisilla vaivoilla, mikä edellyttää hoitohenkilöstöltä hyvin laaja-alaista osaamista. Potilaat siirtyvät perustason osastoille yhä nopeammin ja entistä sairaampina, koska paine siirtyä erityistason hoidosta eteenpäin on suuri. Laaja-alainen osaamisvaade on kuormittavaa, jonka vuoksi 24/7 osastotyö koetaan raskaaksi ja sitä kautta työntekijöiden saatavuus on huono. - x <i>Hoitohenkilöstön mitoitus</i> vaihtelee osastoittain. Kun apua ei pienissä toimipisteissä ole saatavilla multa osastoilta, äkillisissä poissaoloissa joudutaan tinkimään osaavan henkilöstön määrästä tai sulkemaan sairaansijoja potilas- ja työturvallisuuden varmistamiseksi. - x <i>Haavoittuvuus</i>, poissaolojen vaikutus on suuri pienissä yksiköissä: jo yhden lääkärin poissaolo vaikuttaa merkittävästi toimintaan. Yksin työskentely on kuormittavaa ja hoidon jatkuvuus voi vaarantua herkemmin, joka vaikeuttaa entisestään rekrytointia. - x <i>Osaamisen näkökulmasta</i> on riski, että nykytilanne heikentyy - haasteita saada riittävästi osaajia. - x <i>Rekrytointi</i>: Pieniin toimipisteisiin on vaikea rekrytoida. - x Tilanne aiheuttaa jo nyt ostolääkäreiden käytön tarvetta, jolloin hoidon jatkuvuus heikkenee ja kustannukset nousevat. Rekrytointilisät kaikissa ammattiryhmissä tulevat kasvamaan erityisesti pienissä yksiköissä. - x Jos rekrytoinneissa ei onnistuta, niin töissä olevien kasvava paine yksiköissä voi vaikuttaa pitovoimaan negatiivisesti. - x <i>Johtaminen</i>: Pirstaleinen verkosto on hankalasti johdettava osaamisen kehittämisen, laadun varmistamisen, toiminnan yhtenäistämisen ja rekrytoinnin suhteen.	- x Osa työpaikoista siirtyy alueella isompiin yksiköihin ja työmatkat voivat pidentyä maltillisesti. On mahdollista, että tällä on negatiivinen vaikutus pysymishalukkuuteen (erityisesti lyhyellä aikavälillä), ja joitakin työntekijöitä saattaa siirtyä toisen hyvinvointialueen palvelukseen. • Osa henkilöstöstä saattaa myös siirtyä työpaikkojen perässä asumaan lähemmäs uutta työtä, jolloin kuntien väestöpohja ja verotulot pienenevät. ✓ Suuremmat yksiköt työpaikkoina ovat yleisesti houkuttelevampia (mm. monipuolinen osaaminen ja erikoistuminen, urakehitysmahdollisuudet) ✓ Suuremmat yksiköt helpottavat rekrytointia; henkilökunnan riittävyys paranee; osaamisen turvaaminen; henkilökunnan työn kuvassa muutos, joillakin voi halukkuuteen perustuen vaihtua kotisairaalatyöhön ✓ Työturvallisuus paranee ✓ Uusia työtekijärooleja ja työnteon malleja; monialainen yhteistyö on sujuvampaa ja nopeampaa suurissa yksiköissä ammattilaisten paremman riittävyyden vuoksi.

Alueellinen osastotoiminta - vaikutukset ympäristöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
5. Ympäristövaikutukset 	• <i>Rakennukset:</i> Vanhojen, epätarkoituksenmukaisesti suurten kiinteistöjen ylläpito ei ole yhtä energiatehokasta kuin tarkoitukseltaan pienemmät ja paremmin toimintaan sovitettut. • <i>Liikennemäärät</i> pysyvät samana asiakkaiden liikkeessä palvelujen piiriin. Pitkällä aikavälillä palvelutuotannon haasteet sekä digitaalisten palveluiden vähäisemmät mahdollisuudet vaikuttavat negatiivisesti kokonaisuuteen.	✓ Tehokkuus: Palvelut tuotetaan palvelutarvetta vastaavasti ja resurssiviisaasti, tilojen hukkakäyttö vähenee verrattuna nykytilanteeseen. • Liikenne voi lisääntyä vähäisesti - voi olla päästöjä vähäisesti lisäävä. • Rakennukset: Vanhojen rakennusten käytöstä poisto vähentää ympäristökuormitusta

Alueellinen osastotoiminta - seutuvaikutukset

	NYKYTILANNE	ESITYS
6. Vaikutukset maaseutuun 	<i>Haavoittuvien yksiköiden vaikutukset:</i> Tavoitteena on potilaan sijoittaminen hoidon tarpeen mukaan parhaiten soveltuvalla osastolla. Mikäli mahdollista, potilas pyritään sijoittamaan lähelle omaa asuinpaikkaa. - Pienet maakunnan osastot ovat haavoittuvia äkillisten poissaolojen tilanteissa, eikä lääkäriresurssia ole viikonloppuisin. Henkilöstöpulan vuoksi paikkamäärää ei ole mahdollista kasvattaa. <i>Kokemus arjen turvallisuudesta:</i> Arjen turvallisuuden kokema perustuu kivijalan läsnäoloon, mutta pienet maakunnan osastot ovat haavoittuvia äkillisten poissaolojen tilanteissa, eikä lääkäriresurssia ole viikonloppuisin.	- Matka-ajat ja kustannukset: Yksiköiden poistuminen Joutsasta, Pihtiputaalta, Keuruulta ja Karstulasta voi johtaa matka-aikojen ja -kustannusten maltilliseen kasvuun. Tämä voi lisätä myös omaisten liikkumisen tarvetta. - Alueellisen osastotoiminnan kohdalla potilaan sijoittuminen määräytyy kuitenkin ensisijaisesti hoidon tarpeen arvion perusteella, jolloin etäisyys ei ole niin merkittävässä roolissa. Osastolla ollaan keskimäärin lyhyitä ajanjaksoja (ka. 8,7 vrk Keski-Suomessa). - Esitys edesauttaa resurssien jakautumista ja parantaa toimintavarmuutta.
7. Vaikutukset kaupunkiseutuihin 	- x Nykytilanteessa keskisellä alueella on sairaansijoja vähemmän suhteessa väestömäärään. - x Mikäli alueellisen osastotoiminnan yksiköt eivät ole väestönkehityksen mukaisissa paikoissa, voidaan pidemmällä aikavälillä asukkaita voidaan joutua hoitamaan enenevässä määrin kauempana olevissa yksiköissä	✓ Sairaansijojen lisääminen Jyväskylässä, Äänekoskella, Jämsässä, Muuramessa vastaa kesken alueen palvelutarpeen kasvuun.

3. Ikääntyneiden ympäri vuorokautinen asuminen

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen - vaikutukset ihmisiin

	NYKYTILANNE	ESITYS
1. Vaikutukset ihmisiin 	Saavutettavuus: - Ympärivuorokautista palveluasumista järjestetään henkilölle, joka tarvitsee päivittäin vuorokaudenajasta riippumatta jatkuvaa hoitoa ja huolenpitoa tai vaativaa ammatillista hoitoa, joiden järjestäminen kotihoitona, omaishoitona, perhehoitona tai muulla tavalla ei ole mahdollista tai asiakkaan edun mukaista. - Oman tuotannon yksiköitä tällä hetkellä 38 ja ostopalveluilta 42. - Palveluyksiköiden asiakaspaikkamäärät vaihtelevat 15 – 60 välillä. - Jokaisessa hyvinvointialueen kunnassa on ympärivuorokautisen palveluasumisen yksikkö / yksiköjä. Keskimäärin ympärivuorokautisen palveluasumisen piirissä on 7%:a 75 vuotta täyttäneistä, mutta peittävydessä on alueellisia eroja (5-12%). Keskimääräinen odotusaika palveluun on 72 vrk. Pisimmät jonot palveluun on keskisellä alueella. Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: Ikäihmisten määrä kasvaa, ja siten myös ikääntyneiden ympärivuorokautisen asumisen palvelutarve kasvaa (erityisesti keskisellä alueella). Talouden niukkuus vaikuttaa muun muassa ympärivuorokautisen asumisen hankintaan. Hyvinvointialueen omien ympärivuorokautisen asumisen paikat ovat täynnä. Kokemus hyvinvoinnista: Lähellä kotia sijaitseva yksikkö saatetaan kokea tärkeäksi ja se voi olla yhteydessä viihtyvyyteen, turvallisuuden ja elinolojen parempaan kokemukseen. Yksikön sijainti vaikuttaa myös läheissuhteiden ylläpitoon.	Saavutettavuus: - Oman tuotannon toimipisteiden määrä vähenee neljällä, lisäksi yksi yksikkö muutetaan yhteisöllisen asumisen yksiköksi Jyväskylässä. Peittävyys Keski-Suomessa on esityksen mukaan keskimäärin 6,5 %. - Yksiköjä poistuu Luhangasta, Laukaasta, Kivijärveltä ja Jämsästä. - Palvelujen saatavuus turvataan koko maan keskiarvoisella tasolla ja seudullisilla ratkaisuilla. - x Välimatkat läheisiin voivat pidentyä osalla asukkaista Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: - Peittävyys pienenee 6,5%:iin. Palvelua tarjotaan myöntämisperusteiden mukaisena. - Palvelua myönnettäessä kevyimmät palvelut ensisijaisina ✓ Tehokkuus ja toimintavarmuus paranevat ja yksiköiden haavoittuvuus vähenee pienten toimipisteiden poistuttua ✓ Palvelun saatavuus turvataan asiakastarpeen mukaisena. ✓ Kustannusten kasvua hillitään, tiloja käytetään tehokkaasti sekä henkilöstön saatavuus ja riittävyys turvataan. ✓ <i>Hoidon laatu</i> paranee: Henkilöstön osaamisen kehittäminen ja ylläpitäminen mahdollistuu isommissa yksiköissä. ✓ <i>Turvallisuus</i> paranee: Riittävä henkilöstömitoitus. Kokemus hyvinvoinnista: - Asumisyksikön sijaintia keskeisempi tekijä on turvallinen ja yhteisöllinen arki ikääntyneelle asukkaalle.

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen - vaikutukset elinvoimaan

2. Vaikutukset hyvinvointialueen/ kuntien elinvoimaan

	NYKYTILANNE	ESITYS
	<i>Elinkeinoelämän monipuolistuminen:</i> Ei tunnistettavissa merkittäviä vaikutuksia elinkeinotoiminnan monipuolistumiseen. <i>Yritystoiminta:</i> Yksityisen palvelutuotannon investointikiinnostus keskittyy pääasiassa Jyväskylään, vaikuttaa muun muassa palveluiden myöntämiseen, esimerkiksi yhteisölliseen asumiseen ei löydy asiakkaita maaseudulla - Mahdolliset kiinteistöjen remontointi- ja uusimistarpeet voivat lisätä maltillisesti rakennusalan ja kuntotutkimuksia tekevien yritysten palvelujen kysyntään.	- Vaikutus voi olla kuntien elinvoimaan tai alueen vetovoimatekijöihin muun muassa työpaikkojen vähentymisellä. - Kiinteistöjen ylläpito ja sopimukset muuttuvat sopimuskumppaneilla, kuntien vuokratulot pienenevät. Toisaalta kiinteistöomistajilla mahdollisuus tarjota kiinteistöä muiden palveluiden käyttöön. - Mahdollinen vaikutus tiettyjen alojen pienyrittäjiin (kampaaja, jalkahoitola, fysioterapia ym). - Monituottajamallilla voidaan vaikuttaa kumppanuuden kehittymiseen ja kuntien vetovoimaan.

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen - talousvaikutukset

3. Talousvaikutukset

NYKYTILANNE	ESITYS												
Yleistä: - x <i>Tehottomuus:</i> Yksiköihin tarvitaan ravitsemuspalvelut kaikkina päivinä, näiden tuottaminen pieniin yksiköihin on kallista. - x Hallinnolliset kustannukset korkeat, koska kaikkiin yksiköihin tarvitaan palveluvastaava. - x Yöhoito on kallista, yksi yövuoro maksaa vähintään 105,000 euroa/v (sitoo 2,5htv). Optimaalinen koko vähintään 30 asukasta. - x Hajanainen palveluverkko tarkoittaa myös enemmän laitteita ja laitteiden kunnostuskuluja, myös leasing-sopimuksilla. - x Hajautetussa palveluverkossa joudutaan tuottamaan samoja palveluita, joita voitaisiin tuottaa tiiviimmässä palveluverkossa pienemmällä henkilökuntamäärällä. Pienissä toimipisteissä kiinteät kustannukset ovat suuria työntekijää kohden. - x Jos käyttöaste alhainen, lisää entisestään kustannuksia. - x Tilanteen jatkuessa voidaan joutua turvautumaan vuokrahenkilöstöön, joka nostaa entisestään kustannuksia.	Kustannusvaikutus vuositasona: <table><tr><th></th><th>Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasona)</th><th>Tilakustannukset</th><th>Tukipalvelut</th><th>Henkilöstö</th><th>Muut</th></tr><tr><td>Yhteensä - Ikääntyneiden ympärivuorokautinen</td><td>5 789 700</td><td>961 000</td><td>623 800</td><td>4 120 900</td><td>84 000</td></tr></table> Toiminnallisissa muutoksilla tavoitellaan palveluiden tehokkuuden parantamista ja siten pidemmällä aikavälillä kustannushyötyjä. ✓ Kustannushyötyjä muodostuu, kun raskaiden palveluiden osuutta (ml. ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen, laitospalvelut) saadaan pienennettyä ja ikääntyneet pärjäävät pidempään kevyempien palveluiden piirissä. ✓ Kustannussäästöjä muodostuu myös, kun pieniä huonokuntoisia yksiköitä poistetaan. ✓ Suuremmat yksiköt voivat johtaa suurempaan tehokkuuteen ja kustannusten alentumiseen, kun henkilöstöresursseja voidaan kohdentaa tehokkaammin ja tehdä toimivaa työnjakoa eri ammattiryhmien kesken. Sijaistamiskustannukset ja rekrytointikustannukset ovat pienemmät tiiviimmässä palveluverkossa. ✓ Myös laitteiden ja kaluston huolto-, käyttö- ja uusintakustannukset ovat alhaisemmat kokonaisuutena. ✓ Ravitsemuspalveluista poistuu pieniä yksiköitä, jolloin kustannukset pienentyvät. Myös siivouskustannuksiin käytetään vähemmän rahaa. Toiminnallisten muutosten saavuttamiseen liittyy myös kustannuksia, kuten esimerkiksi: • Palvelutarpeen arvioinnin ja ohjauksen edelleen kehittäminen • Kotihoidon kehittäminen ja vahvistaminen • Yhteisöllisen asumisen kehittäminen ja vahvistaminen • Lyhytaikaishoidon kehittäminen • Kuntoutus- ja arviointiyksiköiden kehittäminen • Ennaltaehkäisevien palveluiden, kuten ikääntyneiden päivätoiminnan kehittäminen ja vahvistaminen		Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasona)	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut	Yhteensä - Ikääntyneiden ympärivuorokautinen	5 789 700	961 000	623 800	4 120 900	84 000
	Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasona)	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut								
Yhteensä - Ikääntyneiden ympärivuorokautinen	5 789 700	961 000	623 800	4 120 900	84 000								

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen - vaikutukset henkilöstöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
4. Henkilöstövaikutukset 	Ikäihmisten ympärivuorokautisen asumisen palveluiden järjestämistä ohjaa välittömän hoitotyön mitoitus (henkilöstön ja asiakkaiden välinen laskennallinen suhdeluku lakisääteisesti 0,60). Todellisuudessa suhdeluvun on oltava suurempi, jotta palvelutuotannossa pystytään huomioimaan mm. henkilöstön sairastapaukset ja lomat. Lisäksi välilliseen työhön tarvitaan noin 0,1-0,2 muu mitoitus, osassa yksiköitä ei välillistä työtä ole mikäli tuotannolliset tukipalvelut tuottavat tehtäviä. x <i>Rekrytointi</i>: osaan toimipisteisiin on vaikea rekrytoida. x Osaamisen näkökulmasta on riski, että henkilöstö voi itse siirtyä muihin työtehtäviin x Jos rekrytoinneissa ei onnistuta, niin töissä olevien kasvava paine ja henkilöstön vaihtuvuus yksiköissä voi vaikuttaa mitä todennäköisimmin pitovoimaan negatiivisesti. x <i>Johtaminen</i>: Historian saatossa syntynyt hajanainen verkosto on hankalasti johdettava osaamisen kehittämisen, laadun varmistamisen, toiminnan yhtenäistämisen ja rekrytoinnin suhteen	Työtehtävät päättyvät lopetettavista yksiköistä, sekä työpaikat vähenevät yksiköistä, jotka muuttuvat yhteisöllisen asumisen yksiköiksi. Tarkoituksena on, että työntekijöille tarjotaan muita mahdollisia avoimia tehtäviä toisista yksiköistä, kotihoidosta tai toiselta vastuualueelta sosiaali- ja terveyspalveluissa. Työmatkat voivat muutoksen vuoksi pidentyä. ✓ Myönteisinä henkilöstövaikutuksina voidaan arvioida, että suuremmat yksiköt helpottavat rekrytointia; henkilökunnan riittävyys paranee; asiakaspalvelu paranee ja osaamisen turvaaminen on helpompaa ja joustavampaa isommissa yksiköissä. Palvelun tasalaatuisuus paranee. Osa henkilöstöstä saattaa myös siirtyä työpaikkojen perässä asumaan lähemmäs uutta työtä, jolloin kuntien väestöpohja ja verotulot pienenevät.

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen - vaikutukset ympäristöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
5. Ympäristövaikutukset 	<i>Rakennukset:</i> Vanhojen, epätarkoituksenmukaisten tilojen ylläpito ei ole yhtä energiatehokasta kuin tarkoitukseltaan paremmin toimintaan sovitettut. Tilojen vajaakäyttö ei ole tehokasta. - Nykytilanteen jatkuessa ei merkittäviä muutoksia liikennemääriin.	✓ <i>Tehokkuus:</i> Palvelut tuotetaan palvelutarvetta vastaavasti ja resurssiviisaasti, tilojen käyttö tehostuu verrattuna nykytilanteeseen ✓ <i>Liikenne:</i> Tukipalvelujen väheneminen vaikuttaa vähentävästi liikennemääriin. - Ei merkittäviä muutoksia asiakkaiden liikkumiseen, vähäinen lisäävä vaikutus työntekijöiden liikkumiseen.

Ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen - seutuvaikutukset

	NYKYTILANNE	ESITYS
6. Vaikutukset maaseutuun 	Vaikutukset maaseutuun • <i>Saatavuus:</i> Asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon asukkaan ja omaisten toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen. Maaseudulla etäisyydet pidempiä. • <i>Kokemus arjen turvallisuudesta:</i> Arjen turvallisuuden kokemus voi perustua paikallisen yksikön läsnäoloon, mutta toisaalta pienet maakunnan yksiköt ovat haavoittuvia rekrytoinnin epäonnistuessa tai äkillisten poissaolojen tilanteissa.	• <i>Saavutettavuus:</i> Asumispaikkaa valitessa otetaan huomioon asukkaan ja omaisten toive ja esimerkiksi tosiasialliset mahdollisuudet liikkumiseen. Maaseudulla etäisyydet pidempiä ✓ <i>Haavoittuvien yksiköiden vaikutukset:</i> Pienet maakunnan yksiköt ovat haavoittuvia äkillisten poissaolojen tilanteissa, palveluverkkoesitys parantaa toimintavarmuutta.
7. Vaikutukset kaupunkiseutuihin 	- x Väestönkehitys suurinta Jyväskylässä ja lähialueilla, jossa jo nyt pisimmät jonot palveluun. Keskisellä alueella lähes puolet (80 asiakasta) on joutunut odottamaan paikkaa yli 90 vuorokautta. Muualla tarjolla paikkoja enemmän suhteessa väestöön. - x Suuri osa asiakkaista odottaa pääsyä ikääntyneiden ympärivuorokautisen palvelun piiriin palvelutarpeeseensa nähden epätarkoituksenmukaisen palvelun piirissä (esim. alueellinen osastotoiminta). Heidät voidaan joutua sijoittamaan myös kauemmas kotikunnasta.	• Väestönkehitys suurinta Jyväskylässä ja lähialueilla, jossa tällä hetkellä pisimmät jonot palveluun. Keskisellä alueella asiakkaat joutuvat odottamaan paikkaa lähes 90 vuorokautta. Muualla tarjolla paikkoja enemmän suhteessa väestöön. ✓ Paikkamäärää voidaan turvata myös ostopalveluilla, mutta talouden reunaehdot huomioiden. • Jonojen lyhentämiseen tarvitaan keskisellä alueella lisäksi muiden, ”kevyempien” palvelujen kehittämistä (yhteisöllinen asuminen, kotihoito jne).

4. Ikääntyneiden päivätoiminta

Ikääntyneiden päivätoiminta - vaikutukset ihmisiin

1. Vaikutukset ihmisiin

	NYKYTILANNE	ESITYS
	Saavutettavuus: - Ikääntyvien päivätoiminta jaetaan kuntouttavaan päivätoimintaan sekä kevyempään seniorikeskus-toimintaan. Noin 3 % yli 75-vuotiaista käyttää kuntouttavan päivätoiminnan palveluita. Seniorikeskus-toimintaa tehdään tiiviissä yhteistyössä mm. kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa. Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: - Osassa yksiköitä on riittävät henkilöstöresurssit monipuolisen toiminnan järjestämiseen ja työparimalli onnistuu asiakas- ja työturvallisuuden varmistamiseksi, osassa pienten kuntien yksiköissä toimintaa joudutaan toteuttamaan yksin. Henkilöstön saatavuus on vaikeutunut koko Keski-Suomen alueella, erityisesti raja-alueilla. - Osassa yksiköissä on hyvät tilat monipuolisen toiminnan järjestämiseen (ryhmätila, kuntosali, liikuntatila, ruokailutila, esteetön piha-alue), mutta pienissä toimipisteissä edellytykset ovat puutteelliset ja palvelun laatu tämän vuoksi heikompaa. - toiminnan monipuolisuus vaihtelee toimipisteittäin. <i>Saatavuus:</i> Ikäihmisten määrä kasvaa kunnissa (erityisesti Jyväskylässä), ja siten myös ikääntyneiden päivätoiminnan palvelutarve kasvaa. Keskisellä alueella joutuu jo nyt jonottamaan kuntouttavaan päivätoimintaan, muualla ei.	Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: - Palveluverkkoesityksessä Keltinmäen päivätoiminnan toimipisteestä luovutaan. Muuten toiminta säilyy nykyisellään. Esityksellä kokonaisuudessaan ei arvioida olevan merkittäviä vaikutuksia saatavuuteen, toimintavarmuuteen tai laatuun. - Keltinmäen päiväkeskuksen asiakkaat ohjataan muihin Jyväskylässä sijaitseviin toimipisteisiin. Osalla etäisyys palveluun voi muuttua - Voi jonkun verran aiheuttaa jonojen kasvua muissa toimipisteissä - Asiakkaiden palvelujaksot ovat määräaikaista ja siten asiakkaat palvelussa vaihtuvia - Omaehtoiden kuntosaliharjoittelijoille osoitettu Kortepohjan toimipiste uudeksi paikaksi

Ikääntyneiden päivätoiminta - vaikutukset elinvoimaan

	NYKYTILANNE	ESITYS
2. Vaikutukset hyvinvointialueen /kuntien elinvoimaan 	✓ Seniorikeskus-toimintaa tehdään tiiviissä yhteistyössä kuntien, järjestöjen ja seurakuntien kanssa. ✓ Voi vaikuttaa positiivisesti kunnan tuloihin hyte-kertoimen tulosindikaattoreiden parantumisen myötä	• Esitykseen ei merkittäviä muutoksia nykytilanteeseen verrattuna; ei vaikutuksia elinvoimaan.

Ikääntyneiden päivätoiminta - talousvaikutukset

3.

Talousvaikutukset

€

<

Ikääntyneiden päivätoiminta - vaikutukset henkilöstöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
4. Henkilöstövaikutukset 	Päivätoiminta on suunniteltu siten, että tilankäyttö ja henkilöstöressurssin käyttö on mahdollisimman optimaalista	- Työntekijät siirtyvät muihin Jyväskylän päivätoiminnan toimipisteisiin; vaikutus työmatkaan jossain määrin 1 päiväkeskustyöntekijän ja 2 lähihoitajan avointa vakanssia jätetään täyttämättä ja Keltinmäestä siirtyvälle henkilöstölle on osoitettavissa uusi toimipiste

Ikääntyneiden päivätoiminta - vaikutukset ympäristöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
5. Ympäristövaikutukset 	Nykytilanteen jatkuessa ei merkittäviä muutoksia liikennemääriin eikä ympäristöön.	Etäisyydet kasvavat jonkun verran kuntouttavan päivätoiminnan osalta, mutta ei merkittäviä vaikutuksia.

Ikääntyneiden päivätoiminta - seutuvaikutukset

	NYKYTILANNE	ESITYS
6. Vaikutukset maaseutuun 	<i>Saatavuus:</i> kuntouttavaa päivätoimintaa tarjotaan kohtuullisen matka-ajan päässä olevassa yksikössä ja kuljetukset toimivat hyvin. 95% väestöstä on 30 minuutin matka-ajan päässä lähimmän kuntouttavan päivätoiminnan toimipisteestä.	Ei vaikutuksia maaseutuun
7. Vaikutukset kaupunkiseutuihin 	Jyväskylässä pidemmät jonot ikääntyneiden päivätoimintaan, kuin muualla maakunnassa	Keltinmäen päiväkeskuksen asiakkaat ohjataan muihin Jyväskylässä sijaitseviin toimipisteisiin. Ei merkittäviä kaupunkivaikutuksia.

5. Neuvolapalvelut

Neuvolapalvelut - vaikutukset ihmisiin

1. Vaikutukset ihmisiin

	NYKYTILANNE	ESITYS
	Saavutettavuus: saavutettavuus hyvä, neuvolapalveluita tarjotaan 35 toimipisteessä. • Kivijalkatoiminnan osuus 95%, kotiin vietävien palveluiden osuus 5% • Neuvola-chat • Keskitetty puhelinpalvelu Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: ✓ Palveluverkko on kattava ja lähellä perheitä. ✓ Laajassa väestövastuumallissa sama terveydenhoitaja raskausajasta lapsen kouluikään asti – tavoitteena, että sama terveydenhoitaja raskausajasta lapsen kouluikään asti. Toteutuu pääsääntöisesti. ✓ Neuvolapalveluiden saatavuus on turvattu tasaisesti alueen kunnissa. ✓ Toiminnan laatu on hyvällä tasolla ja palvelut koetaan pääosin luotettaviksi sekä sujuviksi. ✓ Neuvolat ovat vakiintuneita ja tunnettuja osia paikallista palveluverkkoa, mikä tukee perheiden arjen ennakoitavuutta. - x Palveluiden saatavuus vaihtelee henkilöstöpulan vuoksi. Joissakin kunnissa ollut haasteita, erityisesti hyvinvointialueen reuna-alueilla. - x Lääkäripalveluiden saatavuus haastavaa. - x Loma-aikoina sulkua, haavoittuvuus yhden henkilöiden toimipisteissä (ei joka päivä toimintaa) reuna-alueilla. - x Tilahaasteita joissain toimipisteissä: sisäilmaongelmia ja tiloja, jotka eivät ole esteettömiä Kokemus hyvinvoinnista: ✓ Tuttu työntekijä lähellä olevassa neuvolassa voi lisätä lapsen ja nuoren turvallisuuden tunnetta ✓ Lapsiperheet ovat pääosin tyytyväisiä neuvolapalveluihin	Saavutettavuus: • Palveluverkko on tulevaisuudessakin tiheä. Palvelu tarjotaan kolmen neuvolan kohdalla toisesta neuvolan toimipisteestä käsin vuonna 2026 ja yhden neuvolan kohdalla vuonna 2027. Toimintamallimuutos koskee viittä neuvolaa vuonna 2026 ja kahta neuvolaa vuonna 2027. • Osalla perheistä asiointimatka pitenee, erityisesti Multialla, Kinnulassa ja Kuorevedellä. Etäisyyden muuttuminen voi olla haastavaa suurille lapsiperheille. Tämän kompensoimiseksi voidaan lisätä joustavuutta aukioloaikoihin, esimerkiksi tarjoamalla enemmän joustavia vastaanottoaikoja kuitenkin työturvallisuuskysymykset huomioiden. • Suuri osa vanhemmista hyödyntää digitaalisia palveluja ahkerasti. Etäpalveluiden lisääminen tuo uusia mahdollisuuksia ja joustavuutta asiointiin. Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: ✓ Jos toteutetaan neuvolatoimintaa isommissa yksiköissä, joissa mahdollisesti myös muita sote-alan ammattilaisia paikalla, se mahdollistaa uudenlaisia toimintatapoja ja pitkällä aikavälillä edistää lasten ja perheiden hyvinvointia - Jos isommat yksiköt ja vastuut jakautuvat tasaisemmin, on mahdollista kehittää asiakkaille yksilöllisempiä palveluja. ✓ Jos isompia neuvolayksiköitä, toimintatavat yhdenmukaisempia ja hyvätasoinen tutkimusvälineistö paremmin useampien asiakkaiden saavutettavissa ✓ Neuvolatoiminnan järjestäminen koulujen tiloissa tai muiden lapsiperheiden palvelujen kanssa saman katon alla vähentää palvelujen pirstaleisuutta ja helpottaa perheiden asiointia. ✓ Neuvolapalvelut integroituvat perhekeskuspalveluihin ja/tai sote-asemiin. Palveluiden saatavuus ja saavutettavuus pysyvät tältä osin ennallaan. Monialaisen yhteistyön myötä voidaan vastata paremmin perheiden palvelutarpeeseen varhaisessa vaiheessa. ✓ Asianmukaiset tilat parantavat palvelun laatua ✓ Palveluiden saatavuus on turvattu ympäri vuoden (myös loma-aikoina). Haavoittuvuus vähenee. ✓ Neuvola-chatin laajentuminen, palveluiden saavutettavuus paranee ✓ Palveluiden laatu yhdenmukaisempaa kaikissa toimipisteissä ✓ Digitaalisten neuvolapalveluiden lisääminen fyysisten palveluiden tueksi mahdollistaa ajasta riippumattomat yhteydenotot ja tuen.

Neuvolapalvelut - vaikutukset elinvoimaan

2. Vaikutukset hyvinvointialueen/kuntien elinvoimaan

	NYKYTILANNE	ESITYS
	✓ Neuvolapalvelut tukevat alueiden vetovoimaa lapsiperheiden silmissä. Kun arjen palvelut ovat saavutettavissa, tämä vahvistaa alueiden mahdollisuuksia säilyttää väestöpohjaa. ✓ Neuvolatoiminta tukee perheiden hyvinvointia ja vanhemmuutta varhaisessa vaiheessa, mikä ehkäisee raskaampien ja kalliimpien palveluiden tarvetta (esim. lastensuojelu). Tämä ennaltaehkäisevä rooli vaikuttaa välillisesti alueen elinvoimaan vähentämällä sosiaalisten ongelmien kasautumista ja parantamalla lapsiperheiden elämänlaatua.	✓ Neuvolaverkko kytkeytyy tiiviimmin muihin lapsiperhepalveluihin (esim. kouluterveydenhuolto, perheneuvola, perhekeskus). Tämä mahdollistaa monialaisen yhteistyön kunnissa ja järjestöjen kanssa, mikä luo yhteisiä tilaratkaisuja ja vahvistaa paikallista toimeliaisuutta. Uudet perhekeskukset ja niiden palvelut toimivat myös yhteisöjen kokoontumispaikkoina, mikä vahvistaa sosiaalista pääomaa ja paikallista elinvoimaa ✓ Neuvolapalvelua toteutetaan tarvittaessa monialaisesti ja kehitetään yhteisiä toimintamalleja (esim. yhteiset kotikäynnit muiden toimijoiden kanssa)

Neuvolapalvelut - talousvaikutukset

	NYKYTILANNE	ESITYS					
3. Talousvaikutukset €		Kustannusvaikutus vuositasolla:					
			Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasolla)	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut
		Neuvolat yhteensä	161 836	124 616	8 420	23 000	5 800
		Toiminnallisissa muutoksilla tavoitellaan palveluiden tehokkuuden parantamista ja siten pidemmällä aikavälillä kustannushyötyjä. Muutokset mahdollistaa paremman resurssin käytön (työntekijöiden poissaolot, asiakasaikojen peruuntumiset) ja vähentää matkustamiseen menevää aikaa ja matkakuluja.					

Neuvolapalvelut - vaikutukset henkilöstöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
4. Henkilöstövaikutukset 	- x Pienille paikkakunnille rekrytointi on haasteellista - x Pienissä neuvoloissa yksin tehtävää työtä paljon - x Työaika kuluu matkustamiseen toimipisteiden välillä (erityisesti pohjoisessa Keski-Suomessa) - x Pienet yksiköt haavoittuvaisia (suunnittelemattomat ja suunnitelmalliset poissaolot ja niiden sijaistaminen) - x Pienissä yksiköissä resurssin käyttöä vaikeampi saada optimoitua (esim. asiakkaiden pois jäänti varatulta ajalta, lääkehävikki) - x Pienissä yksiköissä työturvallisuus heikompaa - x Työntekijöiden osaamisen taso ja palveluiden tasalaatuisuus riskinä pienissä yksiköissä	✓ Isompaan yksikköön helpompi saada rekrytoitua työntekijöitä. Ammattilaisilla laajempi tukiverkko ympärillä toisista ammattilaisista ✓ Moniammatillisuus lisääntyy - Isossa yksikössä lääkäri aina läsnä; potilasturvallisuus, henkilökunnan tuki ✓ Yhteiskehittäminen voi lisääntyä - Henkilöstö pääsee osalliseksi enemmän erilaisin tehtäviin ✓ Työntekijöiden osaaminen ja palveluiden tasalaatuisuus pystytään paremmin turvaamaan ✓ Moniammatillisuus parantaa palveluiden laatua ja parantaa työntekijöiden työhyvinvointia ja työssäjaksamista. Sijaisjärjestelyt helpottuvat • Konnevesi (60% htv), Kivijärvi (60% htv) lakkaa • Henkilöstön kohdentaminen eri alueille väestömuutosten myötä vaikuttaa henkilöstön työpisteiden vaihtumiseen

Neurolapalvelut - vaikutukset ympäristöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
5. Ympäristövaikutukset 	- x Paljon vanhoja epätarkoituksenmukaisia tiloja, jotka eivät ole esteettömiä ja jotka eivät energiatehokkaita - x Neurolapalveluiden ympäristövaikutukset liittyvät eniten energiankulutukseen, liikkumiseen ja jätehuoltoon, kun taas seutuvaikutukset näkyvät vahvasti perheiden hyvinvoinnissa, alueellisessa tasa-arvossa ja paikallistalouden tukemisessa. • Neurolapalveluilla on suhteellisen pieni mutta monimuotoinen ympäristöjälki. Vaikutuksia syntyy erityisesti seuraavista: • Tilat ja energiankulutus: Neurolat toimivat yleensä terveysasemien yhteydessä. Sähkön ja lämmön käyttö sekä vedenkulutus ovat keskeisiä ympäristövaikutuksia. Energiatehokkuus ja uusiutuvien energialähteiden käyttö voivat pienentää tätä jälkeä • Liikkuminen ja kuljetukset: suurin yksittäinen vaikutus tulee usein asiakkaiden ja työntekijöiden liikkumisesta. Henkilöautoliikenne tuottaa päästöjä, erityisesti haja-asutusalueilla, joissa joukkoliikennevaihtoehtoja on vähemmän. Digipalvelut ja etäohjaus voivat vähentää liikkumistarvetta. • Materiaalien ja tarvikkeiden käyttö: Neuroloissa käytetään kertakäyttöisiä tutkimusvälineitä (esim. käsiin, näytteenottovälineet), rokotteita ja laboratoriotarvikkeita. Näistä syntyy sekä sekajätettä että ongelmajätettä (esim. neulat ja muut terveydenhuollon vaaralliset jätteet). Jätehuollon asianmukaisella järjestämisellä on merkitystä ympäristövaikutusten hallinnassa. • Lääke- ja rokotejäämät: Rokotteiden ja muiden lääkkeiden valmistus, kuljetus ja hävittäminen liittyvät globaaleihin ympäristövaikutuksiin, mm. hiilidioksidipäästöihin ja resurssien käyttöön.	✓ Digitaalisten neurolapalveluiden lisääminen fyysisten palveluiden tueksi mahdollistaa ajasta riippumattomat yhteydenotot ja tuen. ✓ Tilojen käyttö tehostuu verrattuna nykytilanteeseen. ✓ Tukipalveluiden liikkuminen vähentää liikennettä. - x Osalla neurolapalveluiden asiakkaista liikkuminen lisääntyy.

Neuvolapalvelut - seutuvaikutukset

	NYKYTILANNE	ESITYS
6. Vaikutukset maaseutuun 	- Lapsimäärä vähentynyt ja vähenee merkittävästi pohjoisen kuntien alueilla ja läntisellä alueella: erityisesti Jämsä, Petäjävesi, Multia. - Neuvolatoiminta on alueellisesti merkittävä: - Terveys ja hyvinvointi Neuvola tukee lasten, vanhempien ja perheiden hyvinvointia. Pitkällä aikavälillä tämä vahvistaa alueen väestön terveyttä ja vähentää erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden kuormitusta. - Sosiaalinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus: Neuvolapalvelut tarjoavat maksuttomia ennaltaehkäiseviä palveluita kaikille, mikä tasaa hyvinvointieroja seudulla. Tämä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kestävyyttä - Alueellinen saavutettavuus: Jos neuvolapalvelut keskittyvät suuriin keskuksiin, se voi heikentää haja-asutusalueiden saavutettavuutta. Tämä voi lisätä liikkumisen tarvetta ja siten sekä ympäristö- että sosiaalivaikutuksia. Toisaalta lähipalvelut tai liikkuvat neuvolat tukevat tasa-arvoista saatavuutta. - Paikallistalous: Neuvolat työllistävät terveydenhoitajia, lääkäreitä ja muuta henkilöstöä, mikä luo vakautta ja osaamista alueelle. Lisäksi ne tukevat perheiden pysyvyyttä ja houkuttelevat muuttajia, mikä vahvistaa seudun elinvoimaa.	Neuvolapalvelut toteutuvat seudullisina palveluina perustuen lapsimääriin ja laajuudeltaan toimiviin toimintayksiköihin. Alueellisina ratkaisuna tarjotaan tarvittaessa neuvolapalveluja palvelupäivinä.
7. Vaikutukset kaupunkiseutuihin 	- Lasten ja nuorten määrä ei laske Jyväskylässä ja Muuramessa - Terveys ja hyvinvointi :Neuvola tukee lasten, vanhempien ja perheiden hyvinvointia. Pitkällä aikavälillä tämä vahvistaa alueen väestön terveyttä ja vähentää erikoissairaanhoidon ja sosiaalipalveluiden kuormitusta. - Sosiaalinen tasa-arvo ja yhdenvertaisuus: Neuvolapalvelut tarjoavat maksuttomia ennaltaehkäiseviä palveluita kaikille, mikä tasaa hyvinvointieroja seudulla. Tämä vahvistaa yhteisöllisyyttä ja sosiaalista kestävyyttä - Paikallistalous: Neuvolat työllistävät terveydenhoitajia, lääkäreitä ja muuta henkilöstöä, mikä luo vakautta ja osaamista alueelle. Lisäksi ne tukevat perheiden pysyvyyttä ja houkuttelevat muuttajia, mikä vahvistaa seudun elinvoimaa.	Neuvolapalvelut toteutuvat pääosin lähipalveluina perustuen lapsimääriin ja laajuudeltaan toimiviin toimintayksiköihin.

6. Suunterveydenhuolto

Suunterveydenhuolto - vaikutukset ihmisiin

1. Vaikutukset ihmisiin

	NYKYTILANNE	ESITYS
	Saavutettavuus: • Saavutettavuus on tällä hetkellä hyvä. • 32 toimipistettä 19 kunnassa Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: • Saatavuus on epätasaista hyvinvointialueella, hoitoon pääsy ei toteudu lain edellyttämällä tavalla koko hvalilla. Toimintatavat eivät ole vielä kaikin puolin yhteneväiset. Ennaltaehkäisevä toiminta ei ole systemaattista väestötasolla ja painottuu tällä hetkellä yksilötasolle. • Osa tiloista on erittäin huonokuntoisia, pieniä ja elinkaarensa päässä. Sijaitsevat erikseen sotekeskuksesta ja kysyntään nähden epätarkoituksenmukaisesti.	Saavutettavuus: - x Etäisyys kiinteään palvelupisteeseen lisääntyy osalla asukkaista – asiointimatkan pidentyminen Kinnulassa, Pihtiputaalla, Kannonkoskella, Konnevedellä, Kuorevedellä ja Multialla. Asiointimatkojen arvioidaan olevan kuitenkin edelleen maltilliset. - x Asiakas käy keskimäärin kerran kahdessa vuodessa suunterveydenhuollon palveluissa, joten suureen osaan ihmisistä etäisyyden muutoksen vaikutus on vähäinen. Saatavuus, toimintavarmuus ja laatu: ✓ suuremmilla yksiköillä paremmat mahdollisuudet hankkia uusinta teknologiaa ja tarjota laajempaa valikoimaa palveluita, jolloin hoito on tarkempaa ja potilaiden kokemus parempi. Tilat tarkoituksenmukaiset. ✓ Isommissa toimipisteissä voidaan ottaa käyttöön uusia toimintamalleja, joiden avulla käyntimäärät / potilas vähenevät ja hoitojaksojen läpimenoajat lyhenevät

Suunterveydenhuolto - vaikutukset elinvoimaan

	NYKYTILANNE	ESITYS
2. Vaikutukset hyvinvointialueen /kuntien elinvoimaan 	- Nykytilanteen jatkuessa ei tunnistettavissa merkittäviä muutoksia alueiden elinvoimaan - Mahdolliset sote-kiinteistöjen remontointitarpeet voivat vaikuttaa rakennusalan ja kuntotutkimuksia tekevien yritysten palvelujen kysyntään.	- x Kiinteistöjen ylläpito ja sopimukset muuttuvat useimmilla sopimuskumppaneilla, kuntien vuokratulot pienenevät. - Esityksellä ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta alueiden elinvoimaan

Suunterveydenhuolto - talousvaikutukset

3. Talousvaikutukset

NYKYTILANNE	ESITYS																	
x Pienissä toimipaikoissa henkilötuottavuus sekä tilojen ja laitteiden käyttöasteet jäävät vähäisiksi. Tällöin saatava terveyshyöty muodostuu kustannuksiltaan suureksi ja palvelu kohdistuu pieneen väestömäärään. x Rekrytointivaikeudet pakottavat käyttämään kallista ostopalvelua pienissä ja syrjäisissä toimipisteissä. x Investointitarpeet: Hajanainen palveluverkko tarkoittaa useita kunnossapidettäviä tiloja. Osa tiloista on erittäin huonokuntoisia, pieniä ja elinkaarensa päässä. x Tehottomuus: Pienissä toimipisteissä kiinteät kustannukset ovat suuremmat työntekijää/asiakaskäyntiä kohden. x Lääkäreiden ja hammaslääkäreiden saaminen haja-asutusalueen palvelupisteisiin on vaatinut jo nyt merkittävää ostopalvelujen käyttöä. Vuokrahenkilöstöstä on päätetty luopua asteittain, joten tilanne tulee hankaloitumaan entisestään. x Moniammatillisen yhteistyön puute: hajanaisessa palveluverkossa sote-ammattilaisten yhteistyö vaikeampaa, se voi johtaa toistuviin tutkimuksiin, asian siirtelyyn toiselle taholle, hoidon päällekkäisyyksiin ja muihin tehottomuuksiin, jotka lisäävät suoraan ja välillisesti kustannuksia.	Kustannusvaikutus vuositasolla: <table><tr><th></th><th>Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasolla)</th><th>Tilakustannukset</th><th>Tukipalvelut</th><th>Henkilöstö</th><th>Muut</th></tr><tr><td>Suun terveydenhuolto</td><td>778 150</td><td>110 500</td><td>46 650</td><td>420 000</td><td>201 000</td></tr></table> Henkilöstö: - Henkilöstön määrä vähenee hiukan - Ostopalveluhenkilöstöä tavoitteena vähentää Tehokkuuden parantamista johtuvat kustannushyödyt: ✓ Palveluverkkosuunnitelmasta voidaan tunnistaa useita tuottavuutta ja kustannusten hallintaa myönteisesti kehittäviä tekijöitä: - henkilö-, tila-, laiteresurssien tehokkaampi käyttö - henkilöstövuokrauksen ja ostopalvelun väheneminen - tukipalvelujen käytön väheneminen (puhtaanapito, logistiikka) ✓ Kustannushyötyjä muodostuu resurssien paremmasta allokoimisesta, suurempien volyymien tuomasta kustannushyödyistä, vuokratyövoiman käytön vähentämisestä sekä esihenkilötyön kehittämisestä. ✓ Henkilöstöresursseja voidaan kohdentaa tehokkaammin ja tehdä toimivaa työnjakoa eri ammattiryhmien kesken. Myös laitteiden ja kaluston huolto-, käyttö- ja uusintakustannukset olisivat alhaisemmat kokonaisuutena. ✓ Tukipalveluiden kustannukset alhaisemmat ✓ Sijaistamiskustannukset ja rekrytointikustannukset ovat pienemmät tiiviimmässä palveluverkossa ✓ Palveluverkon tiivistyessä vuokriin ja siivouskustannuksiin käytetään vähemmän rahaa. ✓ Toimintatapojen yhtenäistäminen tuo tehokkuutta ja kustannussäästöä. Toimintaa keskittämällä pystytään varmistamana omaa toimintaa ja vähentämään ostopalvelua.							Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasolla)	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut	Suun terveydenhuolto	778 150	110 500	46 650	420 000	201 000
		Kustannusvaikutus yhteensä (vuositasolla)	Tilakustannukset	Tukipalvelut	Henkilöstö	Muut												
	Suun terveydenhuolto	778 150	110 500	46 650	420 000	201 000												

Suunterveydenhuolto - vaikutukset henkilöstöön

4.
Henkilöstövaikutukset

NYKYTILANNE		ESITYS
✓ Ammattitaitoinen, sitoutunut henkilöstö - x Epätasainen henkilöstön saatavuus, rekrytointiongelmien hyvinvointialueen reuna-alueilla ja pienemmissä toimipisteissä - x Pienissä toimipisteissä haavoittuvaisuutta – ei kollegiaalista tukea. Osassa ei vakituista lääkärinä tai yhden lääkärin asema.		✓ Toiminnan keskittäminen isompiin toimipisteisiin parantaa rekrytointia ja henkilökunnan sijoittelua tarkoituksenmukaisesti. Pienistä toimipisteistä luopuminen tuo synergiaetua ja isomman toimipisteen osaamista pystytään hyödyntämään paremmin. Kollegatuki paranee. ✓ Toimintaa keskittämällä suun terveydenhuollon on helpompi olla osa moniammatillista tiimiä. - x Esitetyllä muutoksella vaikutukset noin 10 henkilöön (hammaslääkärit, hammashoitajat, suuhygienistit), joiden toimipiste muuttuu ja työmatka voi pidentyä.

Suunterveydenhuolto - vaikutukset ympäristöön

	NYKYTILANNE	ESITYS
5. Ympäristövaikutukset 	- x Suljettavaksi esitetyt yksiköt ovat pääasiassa vanhoja, elinkaarensa päässä olevia kiinteistöjä, joissa on raportoitu sisäilmaongelmia, rakenteellisia ongelmia sekä osassa liikaa tilaa suhteessa väestömäärään - x <i>Rakennukset</i>: Vanhojen, epätarkoituksenmukaisesti suurten kiinteistöjen ylläpito ei ole yhtä energiatehokasta kuin tarkoitukseltaan pienemmät ja paremmin toimintaan sovitettut kiinteistöt tai yhteiskäyttötilat. - x Vanhojen uusittavien rakennusten kunnostaminen aiheuttaa rakentamisesta johtuvia päästöjä. Toimintaan nähden epätarkoituksenmukaisten rakennusten peruskorjaaminen tai kunnostaminen lisää negatiivisia ympäristövaikutuksia (esim. tilojen vajaakäyttö)	• Palvelujen keskittäminen lisää jonkin verran asiakkaiden ja työntekijöiden matkustamista alueen sisällä (henkilöautoliikenne). Autokannan sähköistyminen kuitenkin pienentää päästölisäysvaikutuksia pidemmällä aikavälillä. • Monissa kunnissa julkinen liikenne on vähäistä tai sitä ei ole, joten liikkuminen tapahtuu pääasiassa yksityisautoilla. Alkuaikoina vanhalla autokannalla liikkuminen voi olla päästöjä vähäisästi lisäävä. ✓ <i>Rakennukset</i>: vanhojen rakennusten käytöstä poisto vähentää ympäristökuormitusta ✓ <i>Tehokkuus</i>: Palvelut tuotetaan palvelutarvetta vastaavasti ja resurssiviisaasti, esim. tilojen hukkakäyttö vähenee.

Suunterveydenhuolto - seutuvaikutukset

	NYKYTILANNE	ESITYS
6. Vaikutukset maaseutuun 	- x Yksiköt ovat pääasiassa vanhoja, elinkaarensa päässä olevia kiinteistöjä, joissa on raportoitu sisäilmaongelmia ja rakenteellisia ongelmia. - x Pienet yksiköt ovat haavoittuvia	- Suljettavaksi esitetyt yksiköt sijaitsevat maaseutukunnissa (Kinnula, Pihtipudas, Kannonkoski, Konnevesi, Kuorevesi, Multia). <i>Ikääntyneet:</i> Ikärakenne maaseudulla – vaikutukset kohdistuvat erityisesti ikääntyneisiin
7. Vaikutukset kaupunkiseutuihin 	Ei vaikutusta	Ei vaikutusta

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyvääarkikaikille